

لایحه تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری (اعاده شده از شورای نگهبان)

نظر شورا (۱۳۸۹/۱۰/۲۸)

نظر باینکه طبق اصل ۸۵ قانون اساسی مجلس نمی تواند اختیار قانونگذاری را به شخص یا هیأتی واگذار کند، فقط در موارد ضروری می تواند اختیار وضع بعضی از قوانین را به کمیسیونهای داخلی خود تفویض نماید، با توجه به اینکه دیوان عدالت اداری دارای قانون دائمی مصوب مجلس شورای اسلامی است و امور این دیوان بطور طبیعی جریان دارد و خلاء قانونی که جبران آن ضروری باشد در این خصوص وجود ندارد و هیچ ضرورتی برای تصویب این مصوبه در کمیسیون بصورت آزمایشی بدون جری مراحل عادی قانونگذاری نیست، علاوه بر وجود ابهام و اشکال عدیده در این مصوبه با عنایت بمراتب مذکوره تصویب آن توسط کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی تشخیص داده شد.

به فرض اینکه قانون موجود در برخی موارد نادر احتیاج به تغییر و اصلاح یا تکمیل داشته باشد باید به این نحو و به همان مقدار اکتفاء شود.

متن مصوبه (۱۳۸۹/۱۰/۰۸)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۲/۲۰)	نظر شورا (۱۳۹۰/۳/۴)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۵/۰۴)	نظر شورا (۱۳۹۰/۰۵/۲۵)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۸/۱۱)
<p>ماده ۱۰_ صلاحیت و حدود اختیارات دیوان به قرار زیر است:</p> <p>۱_ رسیدگی به شکایات و تظلمات و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی از:</p> <p>الف_ تصمیمات و اقدامات واحدهای دولتی اعم از وزارتخانه ها، سازمانها، مؤسسات، شرکتهای دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و کلیه مؤسسات وابسته به آنها و سایر دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است.</p> <p>ب_ تصمیمات و اقدامات مأموران واحدهای مذکور در بند «الف» در اموری که راجع به وظایف آنها است.</p> <p>۲_ رسیدگی به اعتراضات و شکایات از آراء و تصمیمات قطعی هیأتهای رسیدگی به تخلفات اداری و کمیسیونهای مانند کمیسیونهای مالیاتی، هیأت حل اختلاف کارگر و کارفرما، کمیسیون موضوع ماده (۱۰۰) قانون شهرداریها از حیث نقض قوانین و مقررات یا مخالفت با آنها</p> <p>۳_ رسیدگی به شکایات مشمولان قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر مستخدمان، نهادها و مؤسسات مذکور در ماده (۱۱۷) قانون فوق الذکر و مستخدمان مؤسساتی که شمول این قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام است اعم از لشکری و کشوری از حیث تضييع حقوق استخدامی</p> <p>تبصره ۱_ تعیین میزان خسارات وارده از ناحیه مؤسسات و اشخاص مذکور در بندهای «۱» و «۲» این ماده پس از احراز تخلف ضمن صدور رأی در دیوان با دادگاه عمومی است.</p> <p>تبصره ۲_ تصمیمات و آراء دادگاهها و سایر مراجع قضائی</p>	***	***	<p>ماده ۱۰_ صلاحیت و حدود اختیارات دیوان به قرار زیر است:</p> <p>۱_ رسیدگی به شکایات و تظلمات و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی از:</p> <p>الف_ تصمیمات و اقدامات واحدهای دولتی اعم از وزارتخانه ها، سازمانها، مؤسسات، شرکتهای دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و کلیه مؤسسات وابسته به آنها و سایر دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است.</p> <p>ب_ تصمیمات و اقدامات مأموران واحدهای مذکور در بند «الف» در اموری که راجع به وظایف آنها است.</p> <p>۲_ رسیدگی به اعتراضات و شکایات از آراء و تصمیمات قطعی هیأتهای رسیدگی به تخلفات اداری و کمیسیونهای مانند کمیسیونهای مالیاتی، هیأت حل اختلاف کارگر و کارفرما، کمیسیون موضوع ماده (۱۰۰) قانون شهرداریها از حیث نقض قوانین و مقررات یا مخالفت با آنها</p> <p>۳_ رسیدگی به شکایات مشمولان قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر مستخدمان، نهادها و مؤسسات مذکور در ماده (۱۱۷) قانون فوق الذکر و مستخدمان مؤسساتی که شمول این قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام است اعم از لشکری و کشوری از حیث تضييع حقوق استخدامی</p> <p>تبصره ۱_ تعیین میزان خسارات وارده از ناحیه مؤسسات و اشخاص مذکور در بندهای (۱) و (۲) این ماده پس از احراز تخلف ضمن صدور رأی در دیوان با دادگاه عمومی است.</p> <p>تبصره ۲_ تصمیمات و آراء دادگاهها و سایر مراجع قضائی</p>	<p>۳_ در جزءهای (۱) و (۲) بند (۱) ماده (۱۰)، اطلاق عبارت «مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و کلیه مؤسسات وابسته به آنها و سایر دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است» نسبت به مواردی که شامل دستگاههای غیردولتی می شود، مغایر اصل ۱۷۳ قانون اساسی شناخته شد.</p>	<p>بند (۱) ماده (۱۰) به شرح ذیل اصلاح می گردد:</p> <p>۱_ رسیدگی به شکایات و تظلمات و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی از:</p> <p>الف_ تصمیمات و اقدامات دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸</p> <p>ب_ تصمیمات و اقدامات مأموران دستگاههای اجرائی مذکور در بند «الف» راجع به وظایف آنها</p>

اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۸/۱۱)	نظر شورا (۱۳۹۰/۰۵/۲۵)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۵/۰۴)	نظر شورا (۱۳۹۰/۰۳/۰۴)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۲/۲۰)	متن مصوبه (۱۳۸۹/۱۰/۰۸)
		دادگستری و سازمان قضائی نیروهای مسلح و دادگاههای انتظامی قضات دادگستری قابل شکایت در دیوان عدالت اداری نیست.			تبصره ۲_ تصمیمات و آرای دادگاهها و سایر مراجع قضائی دادگستری و سازمان قضائی نیروهای مسلح و دادگاههای انتظامی قضات دادگستری قابل شکایت در دیوان عدالت اداری نیست.
عبارت «اعم از اساسی و عادی» در بند (۱) ماده (۱۲) و تبصره‌های (۲) و (۳) آن حذف می‌شود.	<p>۴_ در بند (۱) ماده (۱۲)، تعمیم قانون به قانون اساسی مغایر اصل ۱۷۰ قانون اساسی شناخته شد.</p> <p>۵_ تبصره (۲) ماده (۱۲)، مغایر اصول ۵۷، ۱۷۰ و ۱۷۳ قانون اساسی شناخته شد.</p> <p>۶_ تبصره (۳) ماده (۱۲)، مغایر اصول ۱۷۰ و ۱۷۳ قانون اساسی شناخته شد.</p> <p>۷_ علاوه بر ایرادات موجود در ماده (۱۲) و تبصره‌های آن به شرح فوق، نظر به اینکه صلاحیت و حدود و اختیارات دیوان به موجب مصوبه مورخ ۱۳۸۵/۹/۲۵ مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام به عنوان ماده (۱۳) و بند (۱) ماده (۲۰) به تصویب مرجع مرقوم رسیده است، کاهش یا افزایش صلاحیت دیوان بر موارد مذکور، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی می‌باشد.</p> <p>۸_ اطلاق صدور رأی وحدت رویه در بندهای (۲) و (۳) ماده (۱۲) و مواد (۹۰) و (۹۱) با توجه به آثاری که دارد، در صورتی که رأی اکثریت مطابق موازین شرعی نباشد، خلاف موازین شرع است.</p>	<p>ماده ۱۲_ حدود صلاحیت و وظایف هیأت عمومی دیوان به شرح زیر است:</p> <p>۱_ رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی از آیین‌نامه‌ها و سایر نظامات و مقررات دولتی و شهرداریها از حیث مخالفت مدلول آنها با شرع یا قانون اعم از اساسی و عادی و احقاق حقوق اشخاص در مواردی که تصمیمات یا اقدامات یا مقررات مذکور به علت مغایرت با شرع یا قانون اعم از اساسی و عادی و یا عدم صلاحیت مرجع مربوط یا تجاوز یا سوء استفاده از اختیارات یا تخلف در اجرای قوانین و مقررات یا خودداری از انجام وظایفی که موجب تضییع حقوق اشخاص می‌شود.</p> <p>۲_ صدور رأی وحدت رویه در موارد مشابه که آراء متعارض از شعب دیوان صادر شده باشد.</p> <p>۳_ صدور رأی ایجاد رویه که در موضوع واحد، آراء مشابه متعدد از شعب دیوان صادر شده باشد.</p> <p>تبصره ۱_ رسیدگی به تصمیمات قضائی قوه قضائیه و مصوبات و تصمیمات شورای نگهبان، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مجلس خبرگان، شورای عالی امنیت ملی از شمول این ماده خارج است.</p> <p>تبصره ۲_ مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در مواردی که خارج از حدود اختیارات و وظایف این شورا باشد قابل شکایت و رسیدگی در هیأت عمومی دیوان است.</p> <p>تبصره ۳_ مصوبات اداری قوه قضائیه و کلیه مصوبات سازمانهای وابسته به آن و نیز کلیه مصوبات اداری مجلس شورای اسلامی قابل شکایت و رسیدگی در هیأت عمومی دیوان است.</p>	<p>۷_ ماده (۶۲) علاوه بر وجود همان ایراد قبلی این شورا موضوع نامه شماره ۸۹/۳۰/۴۱۲۳۰ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۸ مغایر اصول ۵۷، ۱۷۰ و ۱۷۳ قانون اساسی شناخته شد.</p> <p>۸_ ماده (۶۳) علاوه بر وجود همان ایراد قبلی این شورا موضوع نامه شماره ۸۹/۳۰/۴۱۲۳۰ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۸ مغایر اصول ۱۷۰ و ۱۷۳ قانون اساسی شناخته شد.</p>	<p>ماده ۶۲_ مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در مواردی که خارج از حدود اختیارات و وظایف این شورا باشد قابل شکایت و رسیدگی در هیأت عمومی دیوان است.</p> <p>ماده ۶۳_ مصوبات اداری قوه قضائیه و کلیه مصوبات سازمانهای وابسته به آن و نیز کلیه مصوبات اداری مجلس شورای اسلامی قابل شکایت و رسیدگی در هیأت عمومی دیوان است.</p>	<p>ماده ۱۲_ حدود صلاحیت و وظایف هیأت عمومی دیوان به شرح زیر است:</p> <p>۱_ رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی از آیین‌نامه‌ها و سایر نظامات و مقررات دولتی و شهرداریها از حیث مخالفت مدلول آنها با شرع یا قانون اعم از اساسی و عادی و احقاق حقوق اشخاص در مواردی که تصمیمات یا اقدامات یا مقررات مذکور به علت مغایرت با شرع یا قانون اعم از اساسی و عادی و یا عدم صلاحیت مرجع مربوط یا تجاوز یا سوء استفاده از اختیارات یا تخلف در اجرای قوانین و مقررات یا خودداری از انجام وظایفی که موجب تضییع حقوق اشخاص می‌شود.</p> <p>۲_ صدور رأی وحدت رویه در موارد مشابه که آراء متعارض از شعب دیوان صادر شده باشد.</p> <p>۳_ صدور رأی ایجاد رویه که در موضوع واحد، آراء مشابه متعدد از شعب دیوان صادر شده باشد.</p> <p>تبصره ۱_ رسیدگی به تصمیمات قضائی قوه قضائیه و مصوبات و تصمیمات شورای نگهبان، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مجلس خبرگان، شورای عالی امنیت ملی از شمول این ماده خارج است.</p> <p>تبصره ۲_ مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در مواردی که خارج از حدود اختیارات و وظایف این شورا باشد قابل شکایت و رسیدگی در هیأت عمومی دیوان است.</p> <p>تبصره ۳_ مصوبات اداری قوه قضائیه و کلیه مصوبات سازمانهای وابسته به آن و نیز کلیه مصوبات اداری مجلس شورای اسلامی قابل شکایت و رسیدگی در هیأت عمومی دیوان است.</p>

اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۸/۱۱)	نظر شورا (۱۳۹۰/۰۵/۲۵)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۵/۰۴)	نظر شورا (۱۳۹۰/۰۳/۰۴)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۲/۲۰)	متن مصوبه (۱۳۸۹/۱۰/۰۸)
<p>***</p>	<p>۱۳_ منظور مواد (۲۹) و (۶۰) روشن نیست و ابهام دارد، پس از رفع ابهام اظهارنظر می‌گردد.</p>	<p>ماده ۶۰_ دادنامه باید حاوی نکات زیر باشد: الف_ تاریخ، شماره دادنامه، شماره پرونده ب_ مرجع رسیدگی و نام و نام خانوادگی رئیس یا دادرس شعبه پ_ مشخصات شاکی و وکیل یا قائم مقام و یا نماینده قانونی او با قید اقامتگاه ت_ مشخصات طرف شکایت و وکیل یا نماینده قانونی او با قید اقامتگاه ث_ موضوع شکایت و خواسته ج- گردش کار، متضمن خلاصه شکایت و دفاع طرف شکایت، تحقیقات انجام شده و اشاره به نظریه مشاور، در صورتی که طبق ماده (۷) این قانون، پرونده به مشاور ارجاع شده باشد و تصریح به اعلام ختم رسیدگی چ_ رأی با ذکر جهات، دلایل، مستندات، اصول و مواد قانونی ح_ امضاء رئیس یا دادرس علی‌البدل و مهر شعبه</p>	<p>***</p>	<p>ماده ۳۷_ دادنامه باید حاوی نکات زیر باشد: الف_ تاریخ، شماره دادنامه، شماره پرونده ب_ مرجع رسیدگی و نام و نام خانوادگی رئیس یا دادرس شعبه ج_ مشخصات شاکی و وکیل یا قائم مقام و یا نماینده قانونی او با قید اقامتگاه د_ مشخصات طرف شکایت و وکیل یا نماینده قانونی او با قید اقامتگاه هـ_ موضوع شکایت و خواسته و- گردش کار، متضمن خلاصه شکایت و دفاع طرف شکایت، تحقیقات انجام شده و اشاره به نظریه مشاور، در صورتی که طبق ماده (۷) این قانون، پرونده به مشاور ارجاع شده باشد و تصریح به اعلام ختم رسیدگی ز- رأی با ذکر جهات، دلایل، مستندات، اصول و مواد قانونی ح- امضاء رئیس یا دادرس علی‌البدل و مهر شعبه</p>	<p>ماده ۶۰_ دادنامه باید حاوی نکات زیر باشد: الف_ تاریخ، شماره دادنامه، شماره پرونده ب_ مرجع رسیدگی و نام و نام خانوادگی رئیس یا دادرس شعبه ج_ مشخصات شاکی و وکیل یا قائم مقام و یا نماینده قانونی او با قید اقامتگاه د_ مشخصات طرف شکایت و وکیل یا نماینده قانونی او با قید اقامتگاه هـ_ موضوع شکایت و خواسته و- گردش کار، متضمن خلاصه شکایت و دفاع طرف شکایت، تحقیقات انجام شده و اشاره به نظریه مشاور، در صورتی که طبق ماده (۷) این قانون، پرونده به مشاور ارجاع شده باشد و تصریح به اعلام ختم رسیدگی ز- رأی با ذکر جهات، دلایل، مستندات، اصول و مواد قانونی ح- امضاء رئیس یا دادرس علی‌البدل و مهر شعبه</p>
	<p>۱۳_ منظور مواد (۲۹) و (۶۰) روشن نیست و ابهام دارد، پس از رفع ابهام اظهارنظر می‌گردد.</p>	<p>ماده ۸۲_ در صورت عدم رعایت موارد مذکور در ماده فوق مدیر دفتر هیأت عمومی به شرح زیر اقدام می‌نماید: ۱_ در مورد بند(الف) ظرف پنج روز قرار رد درخواست صادر می‌نماید. ۲_ در مورد بند(هـ) مطابق ماده(۲۹) این قانون بایگانی می‌نماید. ۳_ در سایر موارد با ذکر جهات نقص، اختطاریه صادر و متقاضی مکلف است ظرف ده روز پس از ابلاغ، نسبت به رفع نقص اقدام کند. در غیر این صورت، قرار رد درخواست صادر می‌شود. این</p>	<p>۴_ منظور مواد (۱۱) و (۶۰) روشن نیست و ابهام دارد، پس از رفع ابهام اظهارنظر می‌گردد.</p>	<p>ماده ۶۰_ در صورت عدم رعایت موارد مذکور در ماده فوق مدیر دفتر هیأت عمومی به شرح زیر اقدام می‌نماید: ۱_ در مورد بند «الف» ظرف پنج روز قرار رد درخواست صادر می‌نماید. ۲_ در مورد بند «ه» مطابق تبصره(۳) ماده(۲۱) قانون دیوان عدالت اداری بایگانی می‌نماید. ۳_ در سایر موارد با ذکر جهات نقص، اختطاریه صادر و متقاضی مکلف است ظرف ده روز پس از ابلاغ، نسبت به رفع نقص اقدام کند. در غیر این صورت، قرار رد درخواست صادر خواهد شد. این</p>	<p>ماده ۸۲_ در صورت عدم رعایت موارد مذکور در ماده فوق مدیر دفتر هیأت عمومی به شرح زیر اقدام می‌نماید: ۱_ در مورد بند «الف» ظرف پنج روز قرار رد درخواست صادر می‌نماید. ۲_ در مورد بند «ه» مطابق ماده(۲۹) این قانون بایگانی می‌نماید. ۳_ در سایر موارد با ذکر جهات نقص، اختطاریه صادر و متقاضی مکلف است ظرف ده روز پس از ابلاغ، نسبت به رفع نقص اقدام کند. در غیر این صورت، قرار رد درخواست صادر خواهد شد. این</p>

متن مصوبه (۱۳۸۹/۱۰/۰۸)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۲/۲۰)	نظر شورا (۱۳۹۰/۳/۴)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۵/۰۴)	نظر شورا (۱۳۹۰/۰۸/۱۱)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۸/۱۱)
قرار، قطعی است.	صورت، قرار رد درخواست صادر خواهد شد. این قرار قطعی است.	قرار، قطعی است.			
<p>ماده ۸۵_ اموری که مطابق قانون در صلاحیت هیأت عمومی دیوان است، ابتدا به هیأت‌های تخصصی مرکب از حداقل پانزده نفر از قضات دیوان ارجاع می‌شود. رسمیت جلسات هیأت‌های تخصصی منوط به حضور دو سوم اعضاء است که به ترتیب زیر عمل می‌کنند:</p> <p>الف_ در صورتی که نظر اکثریت مطلق هیأت تخصصی برقبول شکایت و ابطال مصوبه باشد، پرونده به همراه نظریه هیأت جهت اتخاذ تصمیم به هیأت‌عمومی ارسال می‌شود.</p> <p>ب_ در صورتی که نظر سه چهارم اعضاء هیأت تخصصی بر رد شکایت باشد، رأی به رد شکایت صادر می‌کند. این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور، از سوی رئیس دیوان یا ده نفر از قضات دیوان قابل اعتراض است. در صورت اعتراض و یا در صورتی که نظر اکثریت کمتر از سه چهارم اعضاء بر رد شکایت باشد، پرونده به شرح بند(الف) در هیأت عمومی مطرح و اتخاذ تصمیم می‌شود.</p> <p>تبصره ۱_ تعیین تعداد هیأت‌های تخصصی و انتخاب اعضاء آن و ترتیب رسیدگی در هیأت‌های مذکور مطابق آیین‌نامه‌ای است که توسط رئیس دیوان تدوین می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.</p> <p>تبصره ۲_ تصمیمات هیأت‌های تخصصی بلافاصله به اطلاع قضات دیوان می‌رسد.</p>	<p>ماده ۶۵_ اموری که مطابق قانون در صلاحیت هیأت عمومی دیوان است، ابتدا به هیأت‌های تخصصی مرکب از حداقل پانزده نفر از قضات دیوان ارجاع می‌شود. رسمیت جلسات هیأت‌های تخصصی منوط به حضور دو سوم اعضاء است که به ترتیب زیر عمل می‌کنند:</p> <p>الف_ در صورتی که نظر اکثریت مطلق هیأت تخصصی برقبول شکایت و ابطال مصوبه باشد، پرونده به همراه نظریه هیأت جهت اتخاذ تصمیم به هیأت‌عمومی ارسال می‌شود.</p> <p>ب_ در صورتی که نظر سه چهارم اعضاء هیأت تخصصی بر رد شکایت باشد، رأی به رد شکایت صادر می‌کند. این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور، از سوی رئیس دیوان یا ده نفر از قضات دیوان قابل اعتراض است. در صورت اعتراض و یا در صورتی که نظر اکثریت کمتر از سه چهارم اعضاء بر رد شکایت باشد، پرونده به شرح بند(الف) در هیأت عمومی مطرح و اتخاذ تصمیم می‌شود.</p> <p>تبصره ۱_ تعیین تعداد هیأت‌های تخصصی و انتخاب اعضاء آن و ترتیب رسیدگی در هیأت‌های مذکور مطابق آیین‌نامه‌ای است که توسط رئیس دیوان تدوین می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.</p> <p>تبصره ۲_ تصمیمات هیأت‌های تخصصی بلافاصله به اطلاع قضات دیوان می‌رسد.</p>	<p>ماده ۸۵_ اموری که مطابق قانون در صلاحیت هیأت عمومی دیوان است، ابتدا به هیأت‌های تخصصی مرکب از حداقل پانزده نفر از قضات دیوان ارجاع می‌شود. رسمیت جلسات هیأت‌های تخصصی منوط به حضور دو سوم اعضاء است که به ترتیب زیر عمل می‌کنند:</p> <p>الف_ در صورتی که نظر اکثریت مطلق هیأت تخصصی برقبول شکایت و ابطال مصوبه باشد، پرونده به همراه نظریه هیأت جهت اتخاذ تصمیم به هیأت‌عمومی ارسال می‌شود.</p> <p>ب_ در صورتی که نظر سه چهارم اعضاء هیأت تخصصی بر رد شکایت باشد، رأی به رد شکایت صادر می‌کند. این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور، از سوی رئیس دیوان یا ده نفر از قضات دیوان قابل اعتراض است. در صورت اعتراض و یا در صورتی که نظر اکثریت کمتر از سه چهارم اعضاء بر رد شکایت باشد، پرونده به شرح بند(الف) در هیأت عمومی مطرح و اتخاذ تصمیم می‌شود.</p> <p>تبصره ۱_ تعیین تعداد هیأت‌های تخصصی و انتخاب اعضاء آن و ترتیب رسیدگی در هیأت‌های مذکور مطابق آیین‌نامه‌ای است که توسط رئیس دیوان تدوین می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.</p> <p>تبصره ۲_ تصمیمات هیأت‌های تخصصی بلافاصله به اطلاع قضات دیوان می‌رسد.</p>	<p>۹_ در ماده (۶۵) و تبصره‌های آن، همان ایراد بند (۶) وارد می‌باشد. علاوه بر این در این باره رعایت ماده (۴۱) قانون دیوان عدالت اداری نیز لازم است. همچنین در این مصوبه هر جا که عبارت «هیأت تخصصی» و یا «وظایف و اختیاراتی برای این هیأت آمده است، باید اصلاح گردد.</p>	<p>۹_ در ماده (۶۵) و تبصره‌های آن، همان ایراد بند (۶) وارد می‌باشد. علاوه بر این در این باره رعایت ماده (۴۱) قانون دیوان عدالت اداری نیز لازم است. همچنین در این مصوبه هر جا که عبارت «هیأت تخصصی» و یا «وظایف و اختیاراتی برای این هیأت آمده است، باید اصلاح گردد.</p>	<p>۹_ در ماده (۶۵) و تبصره‌های آن، همان ایراد بند (۶) وارد می‌باشد. علاوه بر این در این باره رعایت ماده (۴۱) قانون دیوان عدالت اداری نیز لازم است. همچنین در این مصوبه هر جا که عبارت «هیأت تخصصی» و یا «وظایف و اختیاراتی برای این هیأت آمده است، باید اصلاح گردد.</p>

اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۸/۱۱)	نظر شورا (۱۳۹۰/۰۵/۲۵)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۵/۰۴)	نظر شورا (۱۳۹۰/۳/۴)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۲/۲۰)	متن مصوبه (۱۳۸۹/۱۰/۰۸)
<p>مجلس بر مصوبه قبلی خود در ماده (۹۰) اصرار نمود.</p>	<p>۸_ اطلاق صدور رأی وحدت رویه در بندهای (۲) و (۳) ماده (۱۲) و مواد (۹۰) و (۹۱) با توجه به آثاری که دارد، در صورتی که رأی اکثریت مطابق موازین شرعی نباشد، خلاف موازین شرع است.</p>	<p>ماده ۹۰_ هرگاه در موارد مشابه، آراء متعارض از یک یا چند شعبه دیوان صادر شده باشد، رئیس دیوان موظف است به محض اطلاع، موضوع را ضمن تهیه و ارائه گزارش در هیأت عمومی دیوان مطرح نماید. هیأت عمومی پس از بررسی و احراز تعارض و اعلام رأی صحیح، نسبت به صدور رأی اقدام می‌نماید. این رأی برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است. اثر آراء وحدت رویه مذکور نسبت به آینده است و موجب نقض آراء سابق نمی‌شود لکن در مورد احکامی که در هیأت عمومی مطرح و غیرصحیح تشخیص داده شده شخص ذی‌نفع ظرف یک ماه از تاریخ درج رأی در روزنامه رسمی حق تجدیدنظرخواهی را دارد. در این صورت پرونده به شعبه تجدیدنظری که قبلاً در پرونده دخالت نداشته ارجاع می‌شود و شعبه مذکور موظف به رسیدگی و صدور رأی بر طبق رأی مزبور است.</p>	<p>***</p>	<p>***</p>	<p>ماده ۹۰_ هرگاه در موارد مشابه، آراء متعارض از یک یا چند شعبه دیوان صادر شده باشد، رئیس دیوان موظف است به محض اطلاع، موضوع را ضمن تهیه و ارائه گزارش در هیأت عمومی دیوان مطرح نماید. هیأت عمومی پس از بررسی و احراز تعارض و اعلام رأی صحیح، نسبت به صدور رأی اقدام می‌نماید. این رأی برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است. اثر آراء وحدت رویه مذکور نسبت به آینده است و موجب نقض آراء سابق نمی‌شود لکن در مورد احکامی که در هیأت عمومی مطرح و غیرصحیح تشخیص داده شده شخص ذی‌نفع ظرف یک ماه از تاریخ درج رأی در روزنامه رسمی حق تجدیدنظرخواهی را دارد. در این صورت پرونده به شعبه تجدیدنظری که قبلاً در پرونده دخالت نداشته ارجاع و شعبه مذکور موظف به رسیدگی و صدور رأی بر طبق رأی مزبور است.</p>
<p>مجلس بر مصوبه قبلی خود در ماده (۹۱) اصرار نمود.</p>	<p>۸_ اطلاق صدور رأی وحدت رویه در بندهای (۲) و (۳) ماده (۱۲) و مواد (۹۰) و (۹۱) با توجه به آثاری که دارد، در صورتی که رأی اکثریت مطابق موازین شرعی نباشد، خلاف موازین شرع است.</p>	<p>ماده ۹۱_ هرگاه در موضوع واحد حداقل پنج رأی مشابه از دو یا چند شعبه دیوان صادر شده باشد، رئیس دیوان می‌تواند موضوع را در هیأت عمومی مطرح و تقاضای تسری آن را نسبت به موضوعات مشابه نماید. در صورتی که هیأت عمومی آراء صادر شده را صحیح تشخیص دهد، آن را برای ایجاد رویه تصویب می‌نماید. این رأی برای سایر شعب دیوان، ادارات و اشخاص حقیقی و حقوقی مربوط لازم‌الاتباع است. تبصره_ پس از صدور رأی ایجاد رویه، رسیدگی به شکایات موضوع این ماده در شعب دیوان به صورت خارج از نوبت و بدون نیاز به ارسال نسخه‌ای از دادخواست و ضمائم آن برای طرف شکایت، انجام می‌گیرد.</p>	<p>***</p>	<p>ماده ۶۶_ هرگاه در موضوع واحد حداقل پنج رأی مشابه از دو یا چند شعبه دیوان صادر شده باشد، رئیس دیوان می‌تواند موضوع را در هیأت عمومی مطرح و تقاضای تسری آن را نسبت به موضوعات مشابه نماید. در صورتی که هیأت عمومی آراء صادر شده را صحیح تشخیص دهد، آن را برای ایجاد رویه تصویب می‌نماید. این رأی برای سایر شعب دیوان، ادارات و اشخاص حقیقی و حقوقی مربوط لازم‌الاتباع است. تبصره_ پس از صدور رأی ایجاد رویه، رسیدگی به شکایات موضوع این ماده در شعب دیوان به صورت خارج از نوبت و بدون نیاز به ارسال نسخه‌ای از دادخواست و ضمائم آن برای طرف شکایت، انجام می‌گیرد.</p>	<p>ماده ۹۱_ هرگاه در موضوع واحد حداقل پنج رأی مشابه از دو یا چند شعبه دیوان صادر شده باشد، رئیس دیوان می‌تواند موضوع را در هیأت عمومی مطرح و تقاضای تسری آن را نسبت به موضوعات مشابه نماید. در صورتی که هیأت عمومی آراء صادر شده را صحیح تشخیص دهد، آن را برای ایجاد رویه تصویب می‌نماید. این رأی برای سایر شعب دیوان، ادارات و اشخاص حقیقی و حقوقی مربوط لازم‌الاتباع است. تبصره_ پس از صدور رأی ایجاد رویه، رسیدگی به شکایات موضوع این ماده در شعب دیوان به صورت خارج از نوبت و بدون نیاز به ارسال نسخه‌ای از دادخواست و ضمائم آن برای طرف شکایت، انجام می‌گیرد.</p>

متن مصوبه (۱۳۸۹/۱۰/۰۸)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۲/۲۰)	نظر شورا (۱۳۹۰/۳/۴)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۵/۰۴)	نظر شورا (۱۳۹۰/۰۵/۲۵)	اصلاحیه مجلس (۱۳۹۰/۰۸/۱۱)
ماده ۹۶_ اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی، انشاء، ابلاغ و اصلاح آراء هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی، وفق این قانون، مطابق آئین نامه‌ای خواهد بود که ظرف مدت سه ماه از تاریخ لازم الاجرای شدن این قانون، توسط رئیس دیوان تهیه و به تصویب هیأت عمومی دیوان می‌رسد.	ماده ۷۰_ اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی، انشاء، ابلاغ و اصلاح آراء هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی، وفق این قانون، مطابق آئین نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، توسط رئیس دیوان تهیه و به تصویب هیأت عمومی دیوان می‌رسد.	۱۱_ در ماده (۷۰)، اطلاق واگذاری موارد انشاء، ابلاغ و اصلاح آراء هیأت عمومی و تخصصی به آیین نامه، تقنین محسوب و مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.	ماده ۹۶_ اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی، انشاء، ابلاغ و اصلاح آراء هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی، وفق این قانون، مطابق آئین نامه‌ای است که ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، توسط رئیس دیوان تهیه می‌شود و به تصویب هیأت عمومی دیوان می‌رسد.	۱۷_ در ماده (۹۶)، اطلاق واگذاری موارد انشاء، ابلاغ و اصلاح آراء هیأت عمومی و تخصصی به آیین نامه، تقنین محسوب شده و مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.	ماده (۹۶) به شرح ذیل اصلاح و یک ماده بعد از ماده مذکور به لایحه الحاق می‌گردد: ماده ۹۶_ اداره جلسات هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی، وفق این قانون، مطابق آئین نامه‌ای است که ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد. ماده الحاقی_ رأی هیأت عمومی مطابق نظر اکثریت اعضاء توسط رئیس دیوان یا یکی از اعضاء اکثریت هیأت به انتخاب رئیس دیوان انشاء می‌گردد. تبصره_ ابلاغ و اصلاح آراء هیأت عمومی مطابق مقررات آیین دادرسی مدنی است.
			تذکرات:		
			۱_ در ماده (۱) با توجه به اصل ۱۷۳ قانون اساسی واژه «ادارات» به «واحدها» اصلاح گردد.		***
			۲_ در ماده (۹)، واژه «معادل» به «همتراز» اصلاح گردد.		***
			۳_ در بند (۲) ماده (۸۲)، عنوان بند (ه) اصلاح شود.		***
			۴_ عناوین بندها در بند (۲) ماده (۹۸) مطابق ماده (۹۷) نیستند؛ بنابراین اصلاح شوند.		***

اداره قوانین _ ۱۳۹۰/۰۹/۲۳